Republika Srbija
VRHOVNI SUD
Kzz 289/2025
11.03.2025. godina
Beograd

U IME NARODA

Vrhovni sud, u veću sastavljenom od sudija: Miroljuba Tomića, predsednika veća, Tatjane Vuković, Slobodana Velisavljevića, Svetlane Tomić Jokić i Aleksandra Stepanovića, članova veća, sa savetnikom Marijom Ribarić, zapisničarem, u krivičnom predmetu okrivljenog AA i dr., zbog krivičnog dela teško delo protiv opšte sigurnosti iz člana 288. stav 1. u vezi člana 280. stav 2. u vezi stava 1. Krivičnog zakonika i dr., odlučujući o zahtevima za zaštitu zakonitosti branioca okrivljenog AA, advokata Nikole Jovanovića i branioca okrivljenog BB, advokata Miodraga Radančića, podnetim protiv pravnosnažnih presuda Osnovnog suda u Zaječaru 14.K. 348/21 od 25.10.2023. godine i Apelacionog suda u Nišu Kž1 410/2024 od 28.11.2024. godine, u sednici veća održanoj dana 11.03.2025. godine, jednoglasno je doneo

P R E S U D U

ODBIJAJU SE, kao neosnovani, zahtevi za zaštitu zakonitosti podneti protiv pravnosnažnih presuda Osnovnog suda u Zaječaru 14.K. 348/21 od 25.10.2023. godine i Apelacionog suda u Nišu Kž1 410/2024 od 28.11.2024. godine i to branioca okrivljenog AA, advokata Nikole Jovanovića, u odnosu na povredu zakona iz člana 438. stav 1. tačka 9) i člana 439. tačka 1) Zakonika o krivičnom postupku, a branioca okrivljenog BB, advokata Miodraga Radančića u odnosu na povredu zakona iz člana 439. tačka 1) i 2) Zakonika o krivičnom postupku, dok se u preostalom delu zahtev za zaštitu zakonitosti branioca okrivljenog AA, advokata Nikole Jovanovića ODBACUJE kao nedozvoljen.

O b r a z l o ž e nj e

Presudom Osnovnog suda u Zaječaru 14.K. 348/21 od 25.10.2023. godine oglašeni su krivim okrivljeni AA zbog krivičnog dela teško delo protiv opšte sigurnosti iz člana 288. stav 1. u vezi člana 280. stav 2. u vezi stava 1. Krivičnog zakonika, za koje je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od jedne godine i istovremeno je određeno da će se kazna zatvora izvršiti tako što će je okrivljeni izdržati u prostorijama u kojima stanuje uz primenu elektronskog nadzora, a koja prostorije okrivljeni ne sme napuštati, osim u slučajevima propisanim zakonom koji uređuje izvršenje krivičnih sankcija, a ukoliko jednom u trajanju preko šest časova ili dva puta u trajanju do šest časova samovoljno napusti prostorije, sud će odrediti da ostatak kazne zatvora izdrži u zavodu za izvršenje krivičnih sanckija, i okrivljeni BB zbog krivičnog dela nepreduzimanje mera zaštite na radu iz člana 169. stav 1. Krivičnog zakonika za koje je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od šest meseci i istovremeno je određeno da će se ista izvršiti tako što će je okrivljeni izdržati u prostrijama u kojima stanuje uz primenu elektronskog nadzora, koje prostorije okrivljeni ne sme napuštati osim u slučajevima propisani zakonom koji uređuje izvršenje krivičnih sankcija, a ukoliko okrivljeni jednom u trajanju od šest časova ili dva puta u trajanju do šest časova samovoljno napusti prostorije, sud će odrediti da ostatak kazne zatvora izdrži u zavodu za izvršenje krivičnih sankcija. Istom presudom odlučeno je o troškovima krivičnog postupka i imovinskopravnom zahtevu, na način bliže određen izrekom prvostepene presude.

Presudom Apelacionog suda u Nišu Kž1 410/2024 od 28.11.2024. godine, odbijene su kao neosnovane žalbe Osnovnog javnog tužioca u Zaječaru, branioca okrivljenog AA, okrivljenog BB, branioca okrivljenog BB i žalba punomoćnika oštećenog VV, a presuda Osnovnog suda u Zaječaru 14.K. 348/21 od 25.10.2023. godine je potvrđena.

Protiv navedenih pravnosnažnih presuda zahteve za zaštitu zakonitosti blagovremeno su podneli:

- branilac okrivljenog AA, advokat Nikola Jovanović, zbog povrede zakona iz člana 15., 420., 438. stav 2. tačka 2). Zakonika o krivičnom postupku, člana 288. stav 1. i člana 280. stav 2. Krivičnog zakonika i člana 9. stav 3. Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu, sa predlogom da Vrhovni sud usvoji zahtev za zaštitu zakonitosti, i donese presudu kojim će „ukinuti u celini ili delimično prvostepenu odluku i odluku donetu u postupku po redovnom pravnom leku ili samo odluku donetu u postupku po redovnom pravnom leku i predmet vrati na ponovno suđenje prvostepenom sudu ili pak da preinači u celini prvostepenu odluku i odluku donetu u postupku po redovnom pravnom leku ili samo odluku donetu u postupku po redovnom pravnom leku“;

- branilac okrivljenog BB, advokat Miodrag Radančić, zbog povrede zakona iz člana 485. stav 1. tačka 1) i člana 439. tačka 1)i 2) Zakonika o krivičnom postupku sa predlogom da Vrhovni sud usvoji podneti zahtev, pobijane presude preinači i okrivljenog oslobodi od optužbe za delo koje mu je stavljeno na teret ili da drugostepenu presudu ukine i spise predmeta vrati na ponovno odlučivanje.

Nakon što je primerke zahteva za zaštitu zakonitosti branilaca okrivljenih u u smislu člana 488. stav 1. Zakonika o krivičnom postupku (ZKP), dostavio Vrhovnom javnom tužiocu, Vrhovni sud je održao sednicu veća o kojoj, u smislu člana 488. stav 2. ZKP, nije obavestio javnog tužioca i branioce okrivljenih, jer veće nije našlo da bi njihovo prisustvo sednici bilo od značaja za donošenje odluke.

Na sednici veća, Vrhovni sud je razmotrio spise predmeta sa presudama protiv kojih su zahtevi za zaštitu zakonitosti podneti, pa je po oceni navoda iznetih u zahtevima našao:

Zahtev za zaštitu zakonitosti branioca okrivljenog AA, advokata Nikole Jovanovića je neosnovan u odnosu na povredu zakona iz člana 438. stav 1. tačka 9) ZKP i člana 439. tačka 1) ZKP, dok je u preostalom delu nedozvoljen, a zahtev za zaštitu zakonitosti branioca okrivljenog BB, advokata Miodraga Radančića je u odnosu na povredu zakona iz člana 439. tačka 1) i 2) ZKP neosnovan.

Branilac okrivljenog AA, advokat Nikola Jovanović u podnetom zahtevu za zaštitu zakonitosti navodi da je pobijanim presudama učinjena povreda zakona iz člana 438. stav 1. tačka 9) ZKP sa obrazloženjem da je sud prekoračio optužbu na taj način što je u obrazloženju presude, na strani 25. pasus 2. utvrdio da je nesporna odgovornost poslodavca za predmetno delo, ali i odgovornost radnika, okrivljenog AA.

Izneti navodi u zahtevu za zaštitu zakonitosti branioca okrivljenog su po oceni Vrhovnog suda neosnovani iz sledećih razloga:

Odredbom člana 420. stav 1. ZKP propisano je da se presuda može odnositi samo na lice koje je optuženo i samo na delo koje je predmet optužbe sadržano u podnesenoj ili na glavnom pretresu izmenjenoj ili proširenoj optužnici.

Iz citirane zakonske odredbe proizlazi da između optužbe i presude mora postojati identitet i podudarnost u pogledu subjektivne i objektivne istovetnosti dela. Prekoračenje optužbe na štetu okrivljenog podrazumeva izmenu činjeničnog opisa dela koji je dat u optužnom aktu dodavanjem nove radnje izvršenja, odnosno veće kriminalne volje okrivljenog, na koji način se pogoršava položaj okrivljenog u pogledu pravne ocene dela ili krivične sancije.

U konkretnom slučaju, pravnosnažna presuda se odnosi na isto lice – okrivljenog AA i na isto krivično delo teško delo protiv opšte sigurnosti iz člana 288. stav 1. u vezi člana 280. stav 2. u vezi stava 1. Krivičnog zakonika (KZ) i po nalaženju Vrhovnog suda, pobijanim pravnosnažnim presudama nije prekoračena optužba, odnosno nije povređen objektivni ni subjektivni identitet optužbe i presude. Ovo imajući u vidu da, u odnosu na okrivljenog AA, postoji istovetnost činjeničnog opisa radnje izvršenja predmetnog krivičnog dela iz izreke presude sa činjeničnim opisom radnje dela datim u dispozitivu optužnog akta-optužnog predloga, te su bitna obeležja bića krivičnog dela ista i u dispozitivu optužnog akta i u izreci presude, pri čemu se prekoračenje optužbe ne može učiniti razlozima presude, već njenom izrekom, što ovde nije slučaj, pa su suprotni navodi branioca okrivljenog AA ocenjeni kao neosnovani.

U podnetom zahtevu za zaštitu zakonitosti branilac okrivljenog AA, advokat Nikola Jovanović, navodi da je pobijanim presudama učinjena povreda krivičnog zakona iz člana 439. tačka 1) ZKP, a koja povreda se po navodima branioca ogleda u činjenici da iz izvedenih dokaza ne proizilazi da je okrivljeni AA odgovorno lice niti da je nastupila posledica koja mora biti konkretna po imovinu većeg obima ili opasnost u odnosnu na neodređeni broj lica.

Ovakvi navodi od strane Vrhovnog suda ocenjeni su kao neosnovani i isti su isticani u žalbi na prvostepenu presudu i kao takvi su već bili predmet ocene drugostepenog suda, o čemu je drugostepeni sud na strani 4 pasus 4, strani 5 pasus 5 i strani 6 pasus 1, a prvostepeni sud na strani 25 pasus 2 i strani 26 pasus 1 obrazloženja presude, dao dovoljne i jasne razloge, koje ovaj sud prihvata i na iste upućuje u smislu člana 491. stav 2. ZKP.

Branilac okrivljenog BB, advokat Miodrag Radančić u podnetom zahtevu za zaštitu zakonitosti navodi da je pobijanim presudama učinjena povreda krivičnog zakona iz člana 439. tačka 1) i 2) ZKP jer delo za koje se okrivljeni goni nije krivično delo, a da je u pogledu krivičnog dela koje je predmet optužbe primenjen zakon koji se ne može primeniti. Po navodima branioca, okrivljeni BB oglašen je krivim da je izvršio krivično delo nepreduzimanje mera zaštite na radu iz člana 169. stav 1. KZ, a da odgovornost ovog lica ne postoji, pri čemu je bitno obeležje ovog krivičnog dela mogućnost nastupanja opasnosti po život ili zdravlje zaposlenih, a u konkretnom slučaju nastupila je teža posledica, koja nije propisana kao zakonsko obeležje krivičnog dela iz člana 169. stav 1. KZ. Osim toga, branilac navodi da nije utvrđeno postojanje uzročne veze između preduzete radnje (propuštanja) okrivljenog i nastupanja teže posledice, pa je u konkretnom slučaju eventualno reč o prekršaju iz člana 74. starog Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu, niti su se stekla objektivna obeležja koja se odnose na radnju propuštanja da postupa u skladu sa odredbama člana 40. stav 1. tačka 2), 4), 5), 6) i 7) starog Zakona o bezbednosti i zdravlja na radu, ni subjektivna obeležja koja se odnose na postojanje umišljaja kod okrivljenog. Osim toga branilac ukazuje

da je krivično delo iz člana 169. KZ blanketno delo, a da izmene Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu u članu 40. ne sadrže obaveze savetnika, odnosno saradnika za bezbednost i zdravlje na radu, već odredbe kojima je regulisano pravo zaposlenog da napusti radno mesto.

Ovakvi navodi od strane Vrhovnog suda ocenjeni su kao neosnovani.

Odredbom člana 169. stav 1. KZ propisano je da krivično delo nepreduzimanje mera zaštite na radu čini lice odgovorno za preduzimanje mera zaštite na radu, koje se svesno ne pridržava zakona ili drugih propisa ili opštih akata o merama zaštite na radu, usled čega može nastupiti opasnost za život ili zdravlje zaposlenih.

Shodno tome, za postojanje ovog krivičnog dela potrebno je da postoji mogućnost, odnosno da može nastupiti opasnost, bez obzira da li je sama opasnost i nastupila, pri čemu samo navođenje konkretne posledice ne utiče na postojanje krivičnog dela čija posledica se ogleda u mogućnosti nastupanja opasnost za život ili zdravlje zaposlenih. Dakle, sama činjenica da li je nastupila konkretna posledica, nije od značaja za postojanje ovog krivičnog dela.

Osim toga, iz spisa predmeta proizlazi da je okrivljeni BB oglašen krivim da je izvršio krivično delo nepreduzimanje mera zaštite na radu iz člana 169. stav 1. KZ tako što je „u uračunljivom stanju, svestan svoga dela, zabranjenosti istog i čije izvršenje je hteo, u svojstvu lica odgovornog za preduzimanje mera zaštite na radu...svesno ne pridržavajući se zakona ili drugih propisa ili opštih akata o merama zaštite na radu, i postupajući suprotno članu 40. stav 1. tačka 2,4,5,6 i 7 Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu i sačinjenim aktom o proceni rizika od 09.09.2016. godine...nije preduzeo mere zaštite u vidu vršenja kontrole i davanja saveta poslodavcu u planiranju, izboru, korišćenju i održavanju sredstava za rad, nije organizovao preventivna i periodična ispitivanja uslova radne okoline, nije organizovao preventivne i periodične preglede i proveru opreme za rad, nije predlagao mere za poboljšanje uslova rada na mestima sa povećanim rizikom i nije svakodnevno pratio i kontrolisao primenu mera za bezbednost i zdravlje zaposlenih na radu kod poslodavca, pa je usled njegovog nepostupanja nastupila opasnost za zdravlje i život oštećenog....koji je dana 10.07.2020. godine, radeći na mašini za obradu drveta...na kojoj nisu bile primenjene propisane mere za bezbednost i zdravlje na radu, zadobio telesnu povredu...“.

Kako radnja opisana u izreci osuđujuće presude sadrži sva objektivna i subjektivna obeležja krivičnog dela iz člana 169. stav 1. KZ to su suprotni navodi branioca, da je pobijanim presudama učinjena povreda krivičnog zakona iz člana 439. tačka 1) ZKP, ocenjeni kao neosnovani. Novi Zakon o bezbednosti i zdravlju na radu, objavljen u „Službenom Glasniku RS“ br. 35/2023 od 29.04.2023. godine, koji je u primeni od 07.05.2023. godine, obaveze savetnika odnosno saradnika za bezbednost i zdravlje na radu, propisuje u članu 50 (a ne u članu 40 prema ranije važećem zakonu) pa ova izmena zakona ne isključuje postojanje ovog krivičnog dela. Iz izreke prvostepene presude proizlazi da je sud pravilno radnje opisane u izreci podveo pod tada važeći član 40. Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu (a koje su propisane i sada važećim Zakonom o bezbednosti i zdravlju na radu) i pravilno je primenio krivični zakon kada je radnje okrivljenog opisane u izreci prvostepene presude pravno kvalifikovao kao krivično delo iz člana 169. stav 1. KZ, za koje je okrivljeni i optužen, pa su ocenjeni kao neosnovani i navodi branioca o učinjenoj povredi krivičnog zakona u smislu odredbe člana 439 tačka 2) ZKP.

Branilac okrivljenog AA u preostalom delu podnetog zahteva za zaštitu zakonitosti ukazuje da je pobijanim presudama učinjena povreda zakona iz člana 438. stav 2. tačka 2) ZKP i navodi da je izreka presude protivrečna sama sebi, a razlozi presude su potpuno nejasni i protivrečni.

Kako odredbom člana 485. stav 4. ZKP koji propisuje razloge zbog kojih okrivljeni odnosno njegov branilac shodno pravima koje ima u postupku u smislu člana 71. tačka 5) ZKP mogu podneti zahtev za zaštitu zakonitosti protiv pravnosnažne odluke i postupka koji je prethodio njenom donošenju, nije predviđena mogućnost podnošenja ovog vanrednog pravnog leka zbog povrede zakona iz 438. stav 2 tačka 2) ZKP, to je Vrhovni sud u ovom delu zahtev branioca okrivljenog AA ocenio kao nedozvoljen.

Iz napred navedenih razloga, Vrhovni sud je na osnovu člana 491. i 487. stav 1. tačka 2) ZKP, doneo odluku kao u izreci ove presude.

Zapisničar – savetnik
Marija Ribarić, s.r.

Predsednik veća – sudija
Miroljub Tomić, s.r.

Za tačnost otpravka

Zamenik upravitelja pisarnice

Milanka Ranković